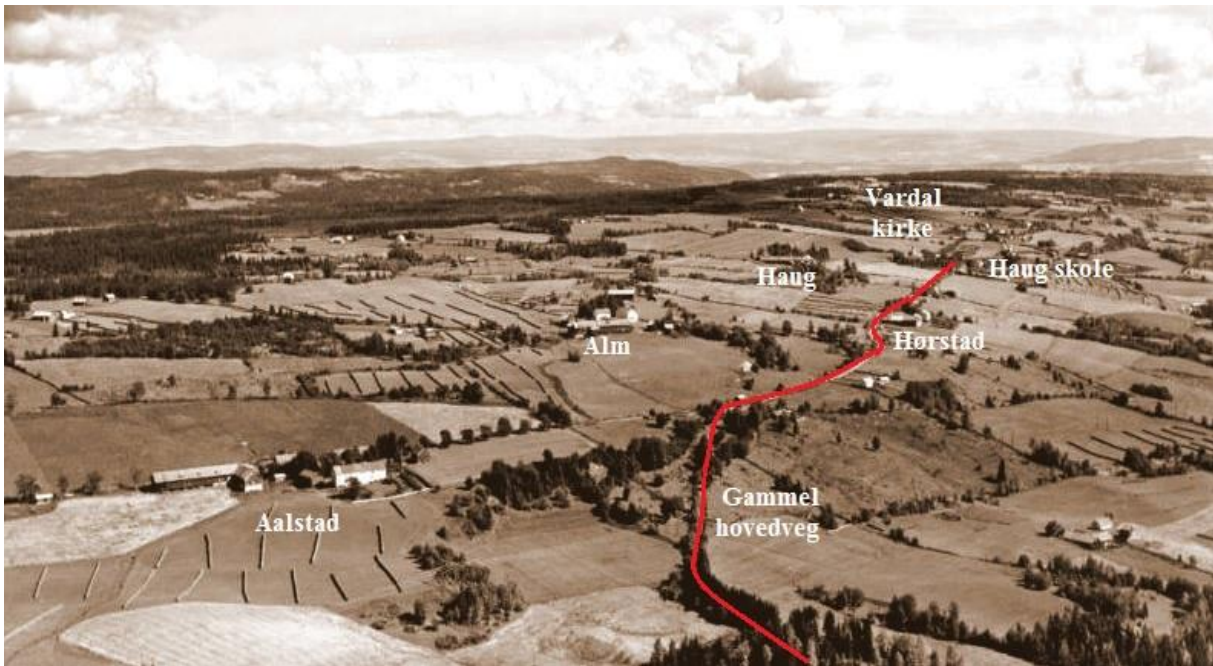

Krigen på Aalstad

Da folk etter krigsutbruddet i 1940 begynte å evakuere fra sine hjem ble Aalstad i Vardal ansett for å ligge trygt til. Garden ligger langt unna Gjøvik og i god avstand fra riksveg 33 (nåværende fylkeveg 33). I likhet med andre gardar i bygda mottok også familien på Aalstad et betydelig antall evakuerte fra Gjøvik. Under kampene ved Mustad skal det ha vært 25 personer samlet i kjelleren. En tropp artillerisoldater var også på garden natt til 21. april.

Aalstad var den gang eid av brødrene Johan, f. 1902, og Olav Aalstad, f. 1903. Johan var gift med Aslaug, f. Braastad, og hadde fire små barn. Olav var ugift.

Tidlig på morgenen ble folkene på garden vekket av artilleriild. Etterpå kunne man telle opp åtte branngranater som til alt hell ikke gjorde skade, hverken på folk eller bygninger. Disse granatene må kommet fra tysernes beskytning av Mustad.

Aslaug og Johan Aalstad med barna Inger Johanne, f. 1933 og Mari, f. 1935.

Da tyskerne satte opp maskingeværstilling på Mustadhaugen slo salver derfra inn i veggene på Aalstad.

Artilleritroppen hastet av garde, men ble beskytt ved Alm. Her ble en av soldatene drept, en annen hardt såret. Noe senere kom tyske soldater til gards, og på et tidspunkt var det minst 100 av dem inne i

Gisseltoget ved Aalstadsaga på morgenen 20. april 1940. De to sivile som ses tydelig er Olav og Johan Aalstad.

hovedbygningen. Som på de andre gardene gjennomførte tyskerne også her razzia i husene, uten å finne norske soldater. Aalstadsaga ligger ved det som den gang var hovedvegen gjennom bygda. Der ble den norske soldaten Arne Amlien funnet, sterkt skadet. Johan Aalstad ble sammen med gardbrukeren på Alm, Harald Børstad, satt til å bære Amlien til lasarettet på Haug skole. Her døde han senere på dagen av skadene.

Scho-ka-kola var en sjokolade som ble brukt av tyske soldater under andre verdenskrig. Den var bittersøt og hadde relativt høyt innhold av koffein. Soldatene kunne dermed bli oppkvikket og holde seg våkne i lengre perioder enn normalt.

Inger Johanne på Aalstad forteller at hun fikk sjokolade av en tyske soldat og at hun typisk nok følte seg oppkvikket.

Inger Johanne Snilsberg, f. 1933, er eldste datter av Aslaug og Johan Aalstad. Hun har egne minner om det som hendte på garden:

«Jeg husker den søndagen. Matkjelleren var full av folk fra Gjøvik. Mange tyskere kom opp jordet fra Mustad som sto i brann. De gikk gjennom hele Aalstad-bygningen og tok med seg onkel Olavs gullur bl.a. Jeger-

hesten på stallen ble skutt. I møkkjelleren og i kjelleren inne var flere norske soldater gjemt. Heldigvis gikk det bra. Jeg fikk sjokolade av en tysker. Den viste seg å inneholde oppkvikkende stoff og jeg ble ganske glad! Mor hadde separert på morgenen og all fløte og melk forsvant fort. Flere brannbomber ble skutt ned mot bygningen og den nærmeste i nedre hjørnet av Hagen! Jeg var jo bare 6 år og husker bare litt.»

På hver gard tok tyskerne med seg menn i ung alder som gisler. Fra Aalstad måtte Johan og Olav Aalstad bli med i gisseltoget. Ved Lindbakken måtte de sammen med de øvrige være vitne til avrettingen av de seks norske soldatene. Johan måtte være i fangenskap på Gjøvik et døgn eller to. Olav ble internert på Bondelia ved Gjøvik og, sammen med andre, satt til å opparbeide krigskirkegården på Hunn. Etter to uker ble fangene satt fri og kunne vende hjem.